

Dĩ Vãng Khôn Ngươi

Khánh Lan

Ra khỏi phi trường Tân sơn nhất, Thủy đón xe chạy thẳng về khách sạn Thăng Long ở đường Lê Thánh Tôn. Sau khi tắm rửa và nghỉ mệt, Thủy tản bộ dọc theo đường Lê Thánh Tôn đến trung tâm Sài Gòn. Sài Gòn bây giờ thay đổi nhiều quá! Nhiều tòa nhà cao mọc lên. Xe cộ và người nhộn nhịp hơn xưa. Sài Gòn bây giờ hình như không còn hiền hòa, thanh lịch như trước. Thủy có cảm tưởng như mình đang trở về căn nhà xưa, nhưng nay đầy những đồ vật ngổn ngang. Cảnh cũ nhưng người xưa đâu? Trong một thoáng, Thủy chợt thấy cô đơn và lạc lõng ngay giữa lòng Sài Gòn, nơi mà trước đây Thủy đã cùng sánh vai người yêu dạo phố hoặc cùng bè bạn đi mua sắm.

Sáng hôm sau, Thủy thuê xe đến nghĩa trang để thắp nhang cho song thân và sau đó đến thăm ngôi trường Trưng Vương thân yêu, nơi đã ghi bao nhiêu kỷ niệm đẹp thuở học học trò. Hai hàng cây phượng bên đường vẫn rợp bóng. Những cánh phượng vờn trong gió sớm như vẫy tay chào mừng người xưa trở về. Thủy đứng trước cổng trường nhìn vào bên trong sân, bồi hồi nhớ lại thời áo trắng. Hình ảnh các bạn học vui đùa dưới hàng me xanh như hiện ra trước mắt. Thủy chợt thấy lòng mình chùng xuống và không gian như lắng đọng... Ngày tiếp theo, Thủy khởi đầu chuyến du lịch "Nam-Trung-Bắc", một ước mơ đã nung nấu và thôi thúc Thủy trong suốt bao năm xa xứ. Cuộc sống tại Mỹ tuy đầy đủ nhưng trong tim Thủy vẫn luôn luôn cảm thấy nhớ nhung và mất mát một điều gì đó...

Khi xe vừa tiến vào con đường chính Nha Trang, Thủy say mê ngắm nhìn những cấu trúc lạ mắt của Hòn Chồng, với những tảng đá xếp chồng lên nhau tạo nên nhiều hình dạng ngộ nghĩnh, sừng sững trước sóng biển. Con đường dẫn đến bãi trước thật đẹp! Hình ảnh những chiếc thuyền đánh cá đang ra khơi phản chiếu dưới ánh nắng ban mai tựa như một đàn chim ngũ sắc. Thủy đi bộ dọc theo bờ biển, dưới hàng dừa nước để tận hưởng những cơn gió biển dịu mát. Nàng vui hai chân dưới những hạt cát trắng như thủy tinh nổi bật dưới màu xanh tươi mát của biển.

Hôm sau, mọi người lên đường đi Huế, một nơi cổ kính, tôn nghiêm mà Thủy chỉ được biết qua sách vở hiện ra trước mắt. Nào là Chùa Tràng Tiền, Chùa Thiên Mụ đến các lăng tẩm của các vị Vua Chúa ngày xưa với những kiến trúc tuyệt mỹ. Tất cả làm cho Thủy say mê và tưởng như mình đang sống ở một thế giới xa xăm huyền bí. Ngắm cánh xong, bác tài chở mọi người đi chợ Đông Ba để thưởng thức món hai món đặc sản của Huế là cơm hến và kẹo mè xửng. Buổi tối, Thủy thuê xích lô đạp đi ngắm các dãy Phố Cổ về đêm. Phố Cổ Hội An, thành phố trầm lặng và cổ kính như cái tên của nó. Anh xích lô đạp vốn là một giáo sư sử địa trước năm 1975 nên anh đã kể cho Thủy nghe về những di tích lịch sử, mỗi khi đi qua một địa danh nổi tiếng của Huế. Thủy thả bộ đi thăm ngôi nhà cổ đã xây trước đây cả trăm năm, sau đó đi dạo phố và thưởng thức món mì Quảng đặc biệt của Hội An. Ghé Hội An mà không đi thuyền trên sông Hoài thì quả là đáng tiếc! Những chiếc thuyền ở đây đều chèo bằng tay, lướt nhẹ trên dòng nước lặng lẽ, sàu muộn như một cô gái Huế đa tình và lãng mạn. Bên trong thuyền được thắp sáng bằng những chiếc đèn lồng nhiều màu sắc. Trên cao, bầu trời trong suốt với những vì sao đêm bên ánh trăng tròn lặn, chiếu lung linh trên mặt nước tạo nên một bức tranh thủy mặc tuyệt vời. Có lẽ đây là một trong những hình ảnh khó quên nhất trong chuyến du lịch. Đường từ Quảng Nam ra Bắc vừa nhỏ hẹp lại thêm đá lổm chổm khiến xe bị chao đảo không ngừng. Bác tài xế bảo Thủy "Ngoài này không được an ninh như trong Nam nên chúng ta phải cẩn thận, nhất là những con đường đèo như thế này thường hay bị cướp chặn đường nên khi trời chập choạng tối, chúng ta phải mượn "Phòng Khách" để tạm trú, cô Thảo ạ". Thời gian ấy, từ vĩ tuyến 17 trở ra Bắc chưa có khách sạn. Phòng khách gồm những dãy nhà dài, gồm nhiều khu riêng biệt do nhà nước quản trị. Mỗi khu là một phòng rộng và có nhiều giường nhỏ. Ngoài cửa của mỗi dãy nhà được canh gác. Hình ảnh anh cán bộ đầu đội nón cối, đi qua lại dưới ánh đèn dầu mờ mờ khiến Thủy cảm thấy rờn rợn.

Sáng hôm sau, mọi người đều phải thức sớm để lên đường. Đến chiều, khi đến Cầu Hiền Lương, bác tài cho xe dừng lại để mọi người xuống xe chụp hình. Thảo bước xuống xe và đi ra giữa lòng cầu. Từng cơn gió thổi mạnh đem theo hơi lạnh từ dòng sông khiến Thủy rùng mình. Thủy ngậm ngùi nhìn xuống dòng sông lịch sử, nơi đã âm thầm ghi dấu sự phân chia lãnh thổ Bắc-Nam và đưa đến một chiến tranh tàn khốc hơn hai mươi năm.

Con đường về Bắc thật thật an bình. Bác tài cho xe chạy chậm lại nên Thủy có thể ngắm những cánh đồng lúa phì nhiêu bên đường. Từng nhóm nông dân đang làm việc, người gieo lúa kẻ trồng mạ. Xa xa, vài con trâu đang ì ạch kéo bừa gỗ và bác nông phu hướng lưới cấy xới mảnh ruộng. Giữa cánh đồng, vài con đường mòn dẫn đến những mái nhà tranh vách đất. Dưới bụi tre già, hai con trâu đen được cột vào gốc tre đang nằm thiu thiu ngủ bên cạnh mấy chú nghé đang đùa giỡn. Thấp thoáng thật xa, những dãy núi trùng điệp. Thủy bỗng nghe lòng dấy lên một nỗi buồn và xót xa vì đời sống của người dân miền Bắc vẫn không thay đổi sau mấy chục năm miền Nam được "giải phóng".

Khi xe đến Ninh Bình, Thủy thuê một chiếc thuyền nhỏ đến Tam Cốc Bích Động. Con thuyền lướt nhịp nhàng trên dòng nước xanh biếc màu ve chai giữa hai cánh đồng lúa vàng óng dẫn đến Tam Cốc Động, hùng vĩ, đứng sừng sững giữa dòng sông. Bao quanh là những ngọn núi cao chót vót và dài như bất tận. Phong cảnh đẹp như tranh vẽ! Những câu hò tiếng hát trên sông của các thôn nữ và anh nông dân hòa lẫn những tiếng cưỡi, tiếng vỗ tay của khách thưởng ngoạn tạo thành một bản nhạc dân ca thật vui tai.

Hà Nội là quê ngoại của Thủy. 36 phố phường không xa hoa hào nhoáng như Thủy nghĩ nhưng chả cá Lã Vọng quả ngon như lời đồn. Sáng sớm, Thủy thả bộ vòng quanh hồ Hoàn Kiếm. Giữa hồ một cái miếu nhỏ ẩn khuất sau những cành liễu rũ đong đưa theo gió giữa những làn sương mỏng mờ ảo như một bức tranh tuyệt đẹp phản chiếu trên mặt hồ.

Từ Hà Nội đến Chùa Hương rất xa nên Thủy phải ngủ đêm ở nhà khách để sáng hôm sau lên đường vào Chùa. Con đường vào Chùa mất khoảng nửa tiếng đường bộ và thêm nửa tiếng bằng đường thủy. Trên con đường bộ, Thủy có dịp nhìn ngắm những cánh đồng lúa xanh bát ngát phì nhiêu và đàn cò trắng đang bay lượn, nổi bật trên nền trời xanh. "Đến bến tàu rồi, cô bác ơi!" Tiếng bác tài xé vọng lại kéo Thủy về hiện tại, mọi người chuẩn bị lên thuyền. Những con thuyền ở đây chèo bằng tay để giữ yên tĩnh chung quanh. Đoạn đường đi vào Chùa thật thơ mộng! Tiếng lá rừng chạm vào nhau, tiếng gió rít nhẹ qua khe đá, hòa với tiếng hót thánh thót của nhiều loại chim tạo thành một điệu nhạc mê hồn. Chiếc thuyền lướt nhẹ nhàng giữa hai dòng nước xanh màu ngọc thạch. Anh lái đò là một thanh niên trẻ và vui tính. Hai tay anh kéo thoăn thoắt hai mái chèo, miệng hát nho nhỏ bài Đi Chùa Hương với giọng trầm ấm và khá hay "Hôm nay em đi Chùa Hương, hoa cỏ mờ hơi sương...". Hai bên bờ sông là những hàng cây chen giữa những tảng đá khổng lồ và những ngọn núi cao vút. Thỉnh thoảng có một vài ngôi đền nhỏ dọc theo dòng sông, lẫn sau cụm mây trắng mờ mờ ảo ảo trong làn sương khiến cho phong cảnh thật thanh thoát.

Thuyền cập bến. Hai bác tài lên trước và đi mua gậy để chống vì nó rất cần thiết để leo lên 2.000 bậc thang đá chồng lên nhau để đi lên Chùa. Bên phải của bậc thang đá là núi với những túp lều tranh dựng rải rác dọc theo bậc thang để khách dừng chân, uống trà và nghỉ mệt. Bên trái là vực đá sâu thăm thẳm nên rất nguy hiểm. Khi gần đến cửa chùa Hương, mùi nhang khói bay lên mù mịt che mờ cả lối đi phía trước. Những quầy bán nhang, đèn, hoa bày hai bên cửa chùa che cả lối đi. Thủy chen qua đoàn người vào phía bên trong. Nàng thắp một nén nhang, rồi đứng trước bàn thờ Phật khấn nguyện.

*

Sau chuyến tour Nam-Trung-Bắc, Thủy trở lại thành phố sương mù Đà Lạt, nơi của những tháng năm đong đầy kỷ niệm cuộc tình giữa Thủy và Đức... Thủy đi bộ qua con đường dốc quen thuộc từ Café Thủy Tạ Hồ Xuân Hương, băng qua thảm cỏ xanh Đồi Cù rồi dừng lại dưới hàng thông. Vài cơn gió nhẹ mát rượi thổi ngang qua mang theo mùi thơm của lá thông khiến Thủy cảm thấy khoan khoái dễ chịu. Vừa đến cửa quán Café Thủy Tạ, Thủy vội nhìn vào bên trong, dáo dác tìm chiếc bàn cạnh cửa sổ mà ngày xưa nàng và người yêu vẫn ngồi bên nhau. May quá, bàn chưa có người ngồi. Thủy bước vội đến bàn, ngồi xuống và nhìn qua cửa sổ. Trong thoáng chốc, dĩ vãng chợt ùa về trong trí óc.

...Ngày ấy, Thủy ra đi trong vội vã, bỏ lại mẹ cha, rời xa bạn bè, con đường ngập lá me bay và hàng cây phượng vĩ nở rộ những cánh hoa màu đỏ thắm trước cổng trường. Năm 1972, khi Thủy vừa tốt nghiệp trung học, cha mẹ Thủy cho Thủy lên Đà Lạt thăm và nhân tiện ở đó chăm sóc ông bà ngoại một thời gian. Trong thời gian này, Thủy đã quen với Đức, đang học năm thứ Nhất tại Chính trị Kinh doanh Đà Lạt. Café Thủy Tạ là nơi hai người thường đến và ngồi tại một bàn kê cạnh cửa sổ, nhìn xuống những rặng cây thông ẩn hiện trong làn sương mù trên sườn đồi thoai thoải. Thời gian Thủy ở Đà Lạt thật ngắn nhưng đủ để ghi lại những kỷ niệm khó quên của mối tình đầu.

Sau khi trở về Sài Gòn, mỗi tháng, Thủy viện có đi thăm ông bà ngoại để gặp Đức. Đôi khi, Đức bắt gờ về Sài Gòn để làm Thủy bắt gờ. Đầu năm 1974, tình hình chiến tranh càng ngày càng căng thẳng. Những trận chiến ác liệt diễn ra hàng ngày khắp nơi. Thủy không thể quên được một buổi chiều mưa tầm tã, Đức về Sài Gòn và báo cho nàng biết sẽ bỏ học để gia nhập quân đội. Đức cho biết anh không thể yên tâm ngồi học trong khi bạn bè anh đang chiến đấu gian khổ nơi chiến tuyến. Thủy đã nức nở khóc vì buồn và lo cho Đức. Mỗi khi, nhận được thư tràn đầy yêu thương và nhung nhớ của Đức, Thủy đã đọc đi đọc lại trong nước mắt dàn dụa. Ngày 15 tháng 4-1975, Bố của Thủy về nhà bắt gờ, gọi Thủy và Mẹ nàng ra phòng khách để nói chuyện với về nghiêm trọng. Ông cho biết Thủy và mẹ nàng phải rời khỏi Việt Nam trong vòng 2 ngày. Riêng ông, ông phải ở lại vì với cương vị của một sĩ quan cao cấp, ông không thể bỏ rơi đồng đội trong khi mọi người đang cần ông. Mẹ nàng cương quyết ở lại với ông và bắt Thủy phải đi trước. Để trấn an, ba Thủy nói sẽ cố gắng thu xếp và đi sau với mẹ nàng. Ngày hôm sau, ba Thủy cho tài xế về nhà chờ Thủy để phi trường Tân Sơn Nhất để rời khỏi Việt Nam...

- Thưa cô dùng chi? Tiếng người hầu bàn làm Thủy giật mình trở về thực tại.

- Xin lỗi đã làm cô giật mình. Hình như cô có vẻ thích khung cảnh bên ngoài lắm?

- Xin lỗi ông. Vâng, thật là một khung cảnh thơ mộng.

Giọng nói người hầu bàn chột như xa vắng và trầm xuống:

- Đây là khung cửa mù sương, một chỗ ngồi tuyệt vời nhất trong quán.

Tim Thủy như thót lại! "Khung cửa mù sương" là một biệt danh mà chỉ có nàng và Đức biết. Nàng vội ngừng lên nhìn thẳng vào mặt người hầu bàn và trong một thoáng, nàng nhận ngay ra Đức. Nàng đứng bật dậy và run run nói:

- Anh Đức! Thủy đây. Phải anh Đức không?

Người hầu bàn sững lại nhìn Thủy. Không gian như tối lại và lung linh trước mặt là khuôn mặt hồn nhiên ngày nào của Thủy hiện ra. Anh bàng hoàng định giơ tay tay nắm lấy tay Thủy nhưng rồi rụt lại.

- Đức đây. Không ngờ còn được gặp lại Thủy.

Đức ngồi xuống chiếc ghế đối diện Thủy. Hình như có một cái gì đó vô hình chắn ngang hai người khiến hai người ngồi yên lặng thật lâu.

Ngày hôm sau, Thủy và Đức hẹn gặp lại nhau tại một sườn đồi bên cạnh Café Thủy Tạ. Đức cho biết, sau ngày miền Nam thất thủ, anh bị đi tù cải tạo 5 năm. Khi ra tù, anh có đến nhà Thủy nhưng căn nhà đã có người khác ở và họ không biết gì về gia đình Thủy. Anh đoán có lẽ cả gia đình Thủy đã di tản sang Mỹ. Tuy nhiên, anh vẫn nuôi hy vọng nên đã nán ná sống ở Sài Gòn và làm đủ nghề để sinh sống. Vài năm sau đó, Đức cảm thấy không còn hy vọng nữa nên trở về Đà Lạt sống với người chị. Đức chọn làm việc tại quán Café Thủy Tạ được nhìn khung cửa kỷ niệm và hy vọng một ngày nào đó sẽ gặp lại Thủy nơi đây. Nghe Đức kể, Thủy vô cùng xúc động và không cầm được nước mắt. Nàng kể lại cho Đức biết là sau ngày 30/4/1975, bố của Thủy bị tù cải tạo. Ông đã chết vì bị hành hạ và vì ăn uống thiếu thốn trong 3 năm tù đầy. Mẹ nàng vì đau buồn nên cũng qua đời một năm sau đó. Thủy đã tìm đủ mọi cách để tìm Đức trong suốt 10 năm nhưng vô vọng. Nàng đã lập gia đình năm 1986 và có 1 đứa con gái.

Trời đã bắt đầu chiều và sương mù đang từ từ bao phủ những ngọn thông. 20 năm trước, Đức và Thủy đã từng ngồi tại chỗ này dệt biết bao mộng đẹp; nhưng hôm nay, tất cả chỉ còn như những chuyện cổ tích. Đức ngập ngừng nắm tay Thủy và nói

- Suốt 20 năm qua, anh vẫn thầm mơ ước một ngày nào đó sẽ được gặp lại Thủy. Bây giờ, anh đã mãn nguyện vì biết Thủy vẫn bình an. Có lẽ còn lâu lắm chúng ta sẽ gặp lại nhau. Những kỷ niệm xưa anh sẽ giữ mãi trong tim và anh luôn cầu chúc cho Thủy được hạnh phúc.

Thủy xúc động nhìn Đức. Hơi ấm quen thuộc khiến cho tình yêu thừa ban đầu như đang bùng sống lại. Trong làn sương mờ ảo, khuôn mặt thư sinh ngày nào của Đức như đang mỉm cười với Thủy.

Khánh Lan, California September 2020